

Broj: 03-02-899/2023
Sarajevo, 24.08.2023. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- **Predstavnički dom -**
gđa Mirjana Marinković - Lepić, predsjedavajuća
- **Dom naroda -**
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Primljeno: 25-08-2023			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	2165	23

B

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije BiH, a u vezi sa odredbama čl. 163, 164. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08 i 26/20) i čl. 155, 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), **radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 11. sjednici, održanoj 24.08.2023. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

Prilog u printanoj i elektronskoj formi (CD):

- Nacrt zakona na bosanskom jeziku,
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju,
- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac broj 1a,
- Obrazac broj 2,
- Obrazac IFP NE i
- Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05 i 11/21) (CD).

Co: Federalno ministarstvo pravde
gosp. Vedran Škobić, ministar

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Sarajevo, august 2023. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98, 39/04, 73/05 i 11/21), u članu 1. iza stava (2), dodaje se novi stav (3) koji glasi:

„(3) U vanparničnom postupku, sud je dužan voditi računa o poštivanju osnovnih ljudskih prava.“.

Član 2.

- (1) U Poglavlju II. – UREĐENJE OSOBNIH STANJA naziv odjeljka „1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti“ mijenja se i glasi: „1. Ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti“.
- (2) U čl. 29., 30., 35., 38., 39., 41., 42., 43., 44., 49., 85. i 90. riječ „oduzimanje“ u različitim padežima zamjenjuje se riječju „ograničavanje“ u odgovarajućem padežu.
- (3) U čl. 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 37., 38., 39. i 42. riječ „oduzima“ u različitim glagolskim vremenima zamjenjuje se riječju „ograničava“ u odgovarajućem glagolskom vremenu.
- (4) U članu 40. riječ „oduzeta“ zamjenjuje se riječju „ograničena“.

Član 3.

Član 29. mijenja se i glasi:

„Član 29.

- (1) U postupku ograničavanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se sama brine o svojim pravima i interesima.
- (2) Pri donošenju odluke iz stava (1) ovog člana, sud određuje vrijeme na koje je punoljetnoj osobi ograničena poslovna sposobnost.
- (3) U postupku ograničavanja i vraćanja poslovne sposobnosti, sud može odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite, u skladu sa članom 44a. ovog zakona.
- (4) Ukoliko sud utvrdi ograničenu poslovnu sposobnost, u svojoj odluci će navesti koji su to poslovi u kojima se sastoji ograničena sposobnost, odnosno koje poslove punoljetna osoba ne može samostalno preduzimati.
- (5) Za poslove koji nisu određeni u odluci o ograničavanju poslovne sposobnosti, osoba ograničene poslovne sposobnosti ima poslovnu sposobnost te ih može samostalno preduzimati.
- (6) Najkasnije tri mjeseca prije isteka roka iz stava (2) ovog člana, sud preispituje ukidanje, produženje ili donošenje novih mjera.
- (7) Sud može i prije isteka roka iz stava (6) ovog člana razmotriti potrebu za donošenjem novih mjera po prijedlogu ovlaštenih pokretača iz člana 30. ovog zakona.
- (8) U postupku donošenja odluke iz st. (2), (3), (6) i (7) ovog člana sud će pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke.

- (9) Postupak iz stava (6) ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga za ograničavanje ili vraćanje poslovne sposobnosti.“

Član 4.

Iza člana 29. dodaju se novi čl. 29a. i 29b. koji glase:

„Član 29a.

- (1) Staratelj osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost, dužan je starati se o njenoj osobnosti, vodeći računa o uzrocima zbog kojih je ograničena poslovna sposobnost.
- (2) Staratelj će podsticati štićenika na samostalno donošenje odluka, pružiti mu podršku u donošenju odluka kao i u sudjelovanju u životu zajednice.
- (3) Staratelj je dužan prihvatiti želje i osobne stavove štićenika, osim ako je to u suprotnosti sa dobrobiti štićenika.
- (4) Staratelj će nastojati da se otklone uzroci zbog kojih je štićeniku ograničena poslovna sposobnost i da se štićenik osposobi za samostalan rad.

Član 29b.

- (1) Ako osoba lice prije ograničenja poslovne sposobnosti, u formi notarski obrađene isprave, odredila drugu osobu za koju bi htjela da se imenuje za njenog staratelja (anticipirana izjava), organ starateljstva će tu osobu imenovati za staratelja davatelju izjave, ako su ispunjeni ostali uslovi za imenovanje staratelja u skladu s ovim zakonom.
- (2) Registar anticipiranih izjava vodi Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine.“

Član 5.

U članu 30. stav (1) tačka 3) mijenja se i glasi:

- „3) bračnog ili izvanbračnog partnera, djeteta, usvojitelja ili usvojenika i roditelja osobe koja predlaže ograničavanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti.“

Član 6.

U članu 35. stav (2) mijenja se i glasi:

- „(2) Ako je osoba kojoj se ograničava, odnosno vraća poslovna sposobnost smještena u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost ili u ustanovi socijalne zaštite, sud može u tim ustanovama održati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagatelja i osobu o čijem pravu i statusu se odlučuje.“

Član 7.

U članu 38. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

„(2) Prilikom donošenja odluke iz stava (1) ovog člana, sud će težiti što je moguće manjim ograničenjima prava osobe kojoj se ograničava poslovna sposobnost, te će u postupanju s tom osobom uzeti u obzir njezinu osobnost, sadašnje ili ranije izražene stavove, kao i zaštitu njezina dostojanstva i dobrobiti.“

Član 8.

U članu 39. stav (1) riječ „djelomičnom“ briše se.

Član 9.

Član 43. mijenja se i glasi:

„Član 43.

Pravosnažno rješenje o ograničenju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se ograničava odnosno vraća poslovna sposobnost, njenom staratelju i organu starateljstva, općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjižne evidencije i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine.“

Član 10.

Iza člana 44. dodaje se novi naziv odjeljka 1a. i novi čl. 44a., 44b., 44c., 44d., 44e., 44f., 44g. i 44h. koji glase:

„1a. Smještaj osoba u ustanovu socijalne zaštite

Član 44a.

- (1) U postupku smještaja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite odlučuje sud kada se osoba zbog svog psihofizičkog stanja i uslova u kojima živi nije sposobna brinuti o sebi, niti ima osobe koje su po zakonu dužne i u mogućnosti brinuti o njoj, a nisu ispunjeni uslovi za smještaj u zdravstvenu ustanovu.
- (2) Postupak iz stava (1) ovog člana se primjenjuje i ukoliko osobi nije ograničena poslovna sposobnost, ukoliko postoji saglasnost osobe i ako je prema prirodi psihofizičkog stanja sposobna dati takvu saglasnost, o čemu je potrebno pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti.
- (3) Postupak iz stava (1) ovog člana je hitan i treba se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga, odnosno obavijesti o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost.
- (4) Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba, o čijem smještaju u ustanovu socijalne zaštite se odlučuje, ima prebivalište, odnosno boravište.

- (5) Na postupak iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o zadržavanju duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi, ako drugim zakonom nije drukčije uređeno.

Član 44b.

- (1) Postupak se pokreće na prijedlog osobe ili organa koji su ovlašteni na pokretanje postupka za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti.
- (2) Sud može, u postupku radi odlučivanja o ograničenju poslovne sposobnosti iz člana 29. ovog zakona, odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite.

Član 44c.

- (1) O smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.
- (2) Ako je osoba već smještena u ustanovu socijalne zaštite ili zdravstvenu ustanovu, sud može u toj ustanovi održati ročište na kojem će saslušati učesnike u postupku i druge osobe koje imaju saznanja o relevantnim činjenicama.
- (3) Nakon pokretanja postupka za smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite sud će preduzeti mjere da tu osobu odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje osobe.
- (4) Sud je dužan ispitati sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i saslušati sve osobe koje imaju saznanje o bitnim činjenicama.
- (5) Sud će saslušati i osobu o čijem smještaju se odlučuje, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Član 44d.

- (1) Po završenom postupku sud je dužan donijeti rješenje kojim će odlučiti o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana se dostavlja osobi o čijem smještaju se odlučivalo, njenom staratelju odnosno privremenom zastupniku, organu starateljstva i ustanovi socijalne zaštite.
- (3) Kad sud odluči da se osoba smjesti ili zadrži u ustanovi socijalne zaštite, odredit će i vrijeme smještaja, koje ne može biti duže od jedne godine, uz mogućnost produženja.

Član 44e.

- (1) Protiv rješenja o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite žalbu mogu izjaviti osoba o čijem smještaju se odlučivalo, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik, organ starateljstva i ustanova socijalne zaštite, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (2) Osoba o čijem smještaju se odlučivalo može izjaviti žalbu bez obzira na svoje psihofizičko stanje.
- (3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči.
- (4) Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

- (5) Troškove postupka smještaja u ustanovu socijalne zaštite snosi općina na čijem području smještena osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području smještena osoba ima boravište.

Član 44f.

- (1) Organ starateljstva dužan je najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i češće, obavijestiti nadležni sud o psihofizičkom stanju osobe koja je smještena u ustanovu socijalne zaštite.
- (2) Organ iz stava (1) ovog člana će, u cilju realizacije obaveza iz stava (1) ovog člana, s nadležnom medicinskom ustanovom zaključiti memorandum o saradnji kojim bi se preciznije uredilo angažovanje vještaka medicinske struke radi stalnog praćenja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost i održavanja stalne komunikacije.
- (3) Organ iz stava (1) ovog člana dužan je, uz obavijest, pribaviti mišljenje ustanove u kojoj je smještena osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost.
- (4) Uz obavijest, organ iz stava (1) ovog člana dostavlja i nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti.
- (5) Najkasnije tri mjeseca prije isteka roka iz stava (3) člana 44d. ovog zakona, organ starateljstva je dužan, uz obavijest o psihofizičkom stanju smještene osobe, dostaviti i prijedlog o ukidanju postojećih mjera, produženju postojećih mjera ili donošenju novih mjera.
- (6) Ukoliko sud u vanparničnom postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti vrati poslovnu sposobnost smještenoj osobi, preispitat će odluku o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite.

Član 44g.

- (1) Organ starateljstva je dužan kontinuirano vršiti kontrolu i nadzor nad izvršenjem ovlaštenja staratelja i o tome obavijestiti nadležni sud.
- (2) Staratelj je dužan najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i češće, obavijestiti ustanovu socijalne zaštite o izvršenju obaveza iz rješenja o postavljenju.

Član 44h.

Po prijedlogu organa starateljstva, sud će donijeti odluku o prestanku starateljstva nakon punoljetstva osobe ili nakon smrti osobe pod starateljstvom.“.

Član 11.

- (1) Svi slučajevi u kojima je, prije stupanja na snagu ovog zakona bez odluke suda, osoba smještena u ustanovu socijalne zaštite, bit će podvrgnuti sudskom preispitivanju.
- (2) Nadležni organ starateljstva obavezan je u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona podnijeti prijedlog nadležnom sudu za preispitivanje odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite.

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I. USTAVNI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije BiH, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, iz čega proizlazi da navedena odredba predstavlja ustavnopravni osnov za njegovo donošenje.

II. RAZLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. novembra 2015. godine, donio je presudu kojom je utvrdio povredu prava aplikanata iz člana 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, te je naložio izvršenje kako individualnih tako i generalnih mjera po presudi Suda, a radi sprječavanja daljeg kršenja istog prava u budućnosti. Aplikaciju su podnijele osobe koje su stavljene pod skrbništvo zbog dijagnosticirane hronične psihičke bolesti, a zatim smještene u ustanovu za socijalno zbrinjavanje na osnovu rješenja centra za socijalni rad. Aplikanti su ranije dobili odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kojima je utvrđena povreda člana II/3 d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1 e. stav 4. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (povreda prava na slobodu i sigurnost ličnosti), a u vezi s njihovim zadržavanjem u JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica - Drin u Fojnici. Osim navedenih aplikanata, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio više odluka po podnesenim apelacijama osoba s duševnim smetnjama smještenih u ustanove socijalne zaštite, a u kojima utvrđuju iste povrede Ustava BiH i Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. U pogledu individualnih mjera, Sud je predmetnom presudom naložio da je tužena država Bosna i Hercegovina dužna otpustiti aplikante Zuhru Hadžimejlić i Marcela Crepulju iz JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica - Drin, a za aplikanta Esada Busovaču pokrenuti vanparnični postupak pred nadležnim sudom radi preispitivanja potrebe za njegovim daljim zadržavanjem, te osigurati da nadležni sud ispita potrebu nastavka njegovog smještaja bez daljeg odgađanja. Aplikantima je dosuđena i pravična naknada zbog nezakonitog pritvaranja. U pogledu generalnih mjera, obzirom na metode u radu koje je usvojio Komitet Vijeća Evrope, tužena strana je obavezna u roku od 6 mjeseci od dana kada presuda postane konačna, provesti ili predložiti mjere kojima je cilj i koje mogu otkloniti povrede u pogledu potencijalnih aplikanata, dakle osoba u istom pravnom položaju kao aplikanti u ovom predmetu, te u istom roku o poduzetim mjerama ili onima koje se namjeravaju poduzeti obavijestiti Komitet ministara Vijeća Evrope. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Federalno ministarstvo pravde je pristupilo ciljanim izmjenama Zakona o vanparničnom postupku radi ostvarenja principa na koje je ukazao Evropski sud za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. novembra 2015. godine i isti usaglasio s Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine. Prilikom izrade Prednacrta zakona obavljene su konsultacije sa Odjelom Vijeća Evrope za izvršenje presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Zaključeno je da se predloženim izmjenama i dopunama postiže provedba presude u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine

u dijelu koji se odnosi na nadležnosti Federalnog ministarstva pravde kao obrađivača Zakona o vanparničnom postupku, te Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.

III. USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prilikom izrade ovog zakona, Federalno ministarstvo pravde je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske Unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske Unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu evropske pravne stečevine. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, zaključeno je da ne postoje primarni niti sekundarni izvori evropskog prava koji regulišu predmetnu materiju. Ovo naročito ako se ima u vidu da se vrši intervencija u navedeni zakon ponajviše u dijelu koji je tretiran presudom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, te da se Zakon usaglašava s Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Imajući u vidu naprijed navedeno, obrađivač navedenog Zakona nije u mogućnosti dostaviti tablicu usklađenosti.

IV. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Članom 1. Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku vrši se intervencija u član 1. Zakona na način da se isti dopunjuje stavom (3) kojim je propisano da je sud dužan voditi računa o poštivanju osnovnih ljudskih prava.

Članom 2. Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku naziv odjeljka 1. u Poglavlju II. – Uređenje osobnih stanja preimenovan je u „1. Ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti“. Nadalje su precizirani članovi Zakona u kojima se riječ „oduzimanje“ u različitim padežima zamjenjuje riječju „ograničavanje“ u odgovarajućem padežu, odnosno riječ „oduzima“ u različitim glagolskim vremenima zamjenjuje riječju „ograničava“ u odgovarajućem glagolskom vremenu. Riječ „oduzeta“ zamjenjuje se riječju „ograničena“.

Članom 3. Nacrta zakona vrši se izmjena člana 29. Zakona tako da isti sada određuje da u postupku ograničavanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se sama brine o svojim pravima i interesima. Propisano je da sud određuje vrijeme na koje je punoljetna osoba ograničeno poslovno nesposobna, kao i da sud, u postupku ograničavanja i vraćanja poslovne sposobnosti, može odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite

Obaveza je suda da u odluci kojom je utvrdio ograničenu poslovnu sposobnost utvrdi i koji su to poslovi u kojima se sastoji ograničena sposobnost, odnosno koje poslove punoljetna osoba ne može samostalno preduzimati. Za poslove koji nisu određeni u odluci o ograničavanju poslovne sposobnosti, osoba ograničene poslovne sposobnosti ima poslovnu sposobnost, te ih može samostalno preduzimati. Sud je dužan, najkasnije tri mjeseca prije isteka vremena na koje je punoljetnoj osobi ograničena poslovna sposobnost, preispitati ukidanje, produženje ili donošenje novih mjera, s tim što sud može i prije isteka roka razmotriti potrebu donošenja novih mjera po prijedlogu ovlaštenih pokretača iz člana 30. Zakona o vanparničnom postupku.

Prilikom donošenja odluke o vremenu na koje je punoljetna osoba ograničeno poslovno nesposobna, o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite, te prilikom preispitivanja ukidanja, produženja ili donošenja

novih mjera, odnosno odlučivanja o potrebi donošenja novih mjera, sud je dužan pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke. Postupak preispitivanja ukidanja, produženja ili donošenja novih mjera mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga.

Članom 4. Nacrta zakona se vrši dopuna Zakona na način da se iza člana 29. dodaje član 29a. prema kojem je staratelj osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost dužan starati se o njenoj osobnosti, vodeći računa o uzrocima zbog kojih je ograničena poslovna sposobnost, te je staratelj dužan podsticati šticećenika na samostalno donošenje odluka, pružiti mu podršku u donošenju odluka, kao i u sudjelovanju u životu zajednice. Pored toga, staratelj je dužan prihvatiti želje i osobne stavove šticećenika, osim ako je to u suprotnosti sa dobrobiti šticećenika, kao i nastojati da se otklone uzroci zbog kojih je šticećeniku ograničena poslovna sposobnost, te da se šticećenik osposobi za samostalan rad. Pored toga, članom 4. Nacrta zakona vrši se dopuna Zakona na način da se iza člana 29a. dodaje novi član 29b. kojim je određeno da će u slučaju kada je osoba, prije nego što joj je ograničena poslovna sposobnost, u formi notarski obrađene isprave odredila drugu osobu za koju bi htjela da se imenuje za njenog staratelja (anticipirana izjava), organ starateljstva tu osobu imenovati za staratelja davatelju izjave, ako su ispunjeni ostali uslovi za imenovanje staratelja u skladu s ovim zakonom. Registar anticipiranih izjava vodi Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine.

Članom 5. Nacrta zakona vrši se izmjena člana 30. stav (1) tačka 3) na način da su istim sada kao osobe ovlaštene za podnošenje prijedloga za pokretanje postupka za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti određeni bračni ili izvanbračni partner, dijete, usvojitelj ili usvojenik i roditelj osobe koja predlaže ograničavanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti.

Članom 6. Nacrta zakona vrši se izmjena člana 35. stav (2) u smislu da sud ročište na kojem će saslušati protivnika predlagagatelja i osobu o čijem status se odlučuje, može održati u ustanovama koje obavljaju zdravstvenu djelatnost ili u ustanovi socijalne zaštite u kojoj je smještena osoba kojoj se ograničava poslovna sposobnost ili joj se poslovna sposobnost vraća.

Članom 7. Nacrta zakona vrši se dopuna člana 38. na način da se istom dodaje stav (2) prema kojemu će sud, prilikom donošenja odluke o ograničavanju poslovne sposobnosti težiti što je moguće manjim ograničenjima prava osoba kojoj se ograničava poslovna sposobnost, te će u postupanju s tom osobom uzeti u obzir njezinu osobnost, sadašnje ili ranije izražene stavove, kao i zaštitu njezina dostojanstva i dobrobiti.

Članom 8. Nacrta zakona u članu 39. stav (1) Zakona briše se riječ „djelomičnom“.

Članom 9. Nacrta zakona mijenja se član 43. Zakona tako da je njime sada precizirano da će pravosnažno rješenje o ograničenju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud dostaviti osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se ograničava, odnosno vraća poslovna sposobnost, njenom staratelju i organu starateljstva, općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjižne evidencije i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine.

Članom 10. Nacrta zakona vrši se dopuna Poglavlja II – UREĐENJE OSOBNIH STANJA na način da se nakon Odjeljka 1. dodaje „Odjeljak 1a. Smještaj osobe sa u ustanovu socijalne zaštite“ kojeg čine čl. 44a., 44b., 44c., 44d., 44e., 44f., 44g. i 44h.

Članom 44a. propisano je da sud odlučuje u postupku smještaja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite kada osoba zbog svog

psihofizičkog stanja i uslova u kojima živi nije sposobna brinuti se o sebi, niti ima osobe koje su po zakonu dužne i u mogućnosti brinuti o njoj, a nisu ispunjeni uslovi za smještaj u zdravstvenu ustanovu. U ustanovu socijalne zaštite, na osnovu odluke suda, može biti smještena i osoba kojoj nije ograničena poslovna sposobnost, ukoliko postoji saglasnost osobe, te ukoliko je, prema prirodi psihofizičkog stanja, sposobna dati takvu saglasnost, o čemu je potrebno pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti. Pored navedenog, ovim članom postupak u kojem se odlučuje o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite definisan je kao hitan postupak koji se treba završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga, odnosno obavijesti. Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba o čijem smještaju u ustanovu socijalne zaštite se odlučuje, ima prebivalište, odnosno boravište. Na postupak smještaja u ustanovu socijalne zaštite primjenjuju se odredbe Zakona o vanparničnom postupku o zadržavanju duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi, ako zakonom nije drugačije uređeno.

Članom 44b. određeno je da se postupak pokreće na prijedlog osobe ili organa koji su ovlašteni na pokretanje postupka za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti, pri čemu sud u postupku odlučivanja o ograničenju poslovne sposobnosti može odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite.

Članom 44c. regulisano je da o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite odlučuje sud na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu. Ukoliko je osoba već smještena u ustanovu socijalne zaštite ili zdravstvenu ustanovu, sud može u toj ustanovi održati ročište na kojem će saslušati učesnike u postupku i druge osobe koje imaju saznanja o relevantnim činjenicama. Sud je dužan, nakon pokretanja postupka za smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite, preduzeti mjere kako bi osobu odmah pregledao vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji zatim daje nalaz i mišljenje o psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje osobe. Sud je dužan ispitati sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i saslušati sve osobe koje imaju saznanja o bitnim činjenicama, te saslušati i osobu o čijem smještaju se odlučuje, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svoga učešća u postupku.

Članom 44d. regulisana je obaveza suda da po završenom postupku donese rješenje kojim će odlučiti o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite, uz obligatorno dostavljanje ovog rješenja osobi o čijem smještaju se odlučivalo, njenom staratelju, odnosno privremenom zastupniku, organu starateljstva i ustanovi socijalne zaštite. Ovim rješenjem sud će ujedno odrediti i vrijeme smještaja, koje ne može biti duže od jedne godine, uz mogućnost produženja.

U pogledu prava na žalbu na rješenje o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite, novim članom 44e. određeno je da žalbu može izjaviti osoba o čijem smještaju se odlučivalo, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik, organ starateljstva i ustanova socijalne zaštite, u roku od osam dana od dana prijema rješenja, pri čemu osoba o čijem smještaju se odlučivalo može žalbu izjaviti, bez obzira na njeno psihofizičko stanje. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, ne odluči drugačije. Prvostepeni sud dužan je žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu koji je, nadalje, dužan odluku donijeti u roku od 8 dana od dana prijema žalbe. Troškove postupka smještaja u ustanovu socijalne zaštite snosi općina na čijem području smještena osoba ima prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području smještena osoba ima boravište.

Članom 44f. utvrđeno je da je organ starateljstva dužan najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i češće, obavijestiti nadležni sud o psihofizičkom stanju osobe koja je smještena u ustanovu socijalne zaštite. U svrhu ispunjavanja ove obaveze organ starateljstva će sa nadležnom medicinskom ustanovom zaključiti memorandum o saradnji kojim će se precizirati angažman vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti radi stalnog praćenja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost i održavanja stalne komunikacije. Organ starateljstva dužan je uz obavijest pribaviti mišljenje ustanove u kojoj je smještena osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost. Uz obavijest, organ starateljstva dostavlja i nalaz i mišljenje vještaka. Najkasnije tri mjeseca prije isteka vremena smještaja osobe u ustanovu socijalne zaštite koje je odredio sud, organ starateljstva ima obavezu, uz obavijest o psihofizičkom stanju smještene osobe, dostaviti i prijedlog o ukidanju postojećih mjera, produženju postojećih mjera ili donošenju novih mjera. Ukoliko sud u vanparničnom postupku za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti vrati poslovnu sposobnost smještenoj osobi, preispitat će odluku o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite.

Članom 44g. nalaže se organu starateljstva da kontinuirano vrši kontrolu i nadzor nad izvršenjem ovlaštenja staratelja i o tome obavještava nadležni sud. S tim u vezi, staratelj je dužan najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i češće, obavijestiti ustanovu socijalne zaštite o izvršenju obaveza iz rješenja o postavljenju.

Članom 44h. određeno je da će sud, po prijedlogu organa starateljstva, donijeti odluku o prestanku starateljstva nakon punoljetstva osobe ili nakon smrti osobe pod starateljstvom.

Članom 11. Nacrta zakona propisana je obaveza sudskog preispitivanja svih slučajeva u kojima je, prije stupanja na snagu ovog zakona, osoba bez odluke suda smještena u ustanovu socijalne zaštite, kao i da je nadležni organ starateljstva obavezan u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona podnijeti prijedlog nadležnom sudu za preispitivanje odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite.

Član 12. Nacrta zakona određuje stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku u roku od osam dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

Zakon o vanparničnom postupku
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 02/98, 39/04, 73/05 i 11/21)

**ODREDBE ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU:**

Član 1.

- (1) Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.
- (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadležnosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku a ne odnose se na zaštitu povrijeđenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranke u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak (u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku).

Član 29.

- (1) U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.
- (2) Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Član 30.

- (1) Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:
- 1) organa starateljstva
 - 2) tužitelja
 - 3) bračnog druga, djeteta i roditelja osobe koja predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti
 - 4) djeda, bake, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno žive u istom obiteljskom domaćinstvu sa osobom za koju se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti
 - 5) osobe kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ona može da shvati značaj i pravne posljedice svoga prijedloga
 - 6) drugih osoba ukoliko je to predviđeno zakonom.
- (2) Postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

Član 35.

- (1) O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.
- (2) Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smješteno u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u daljnjem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj ustanovi održavati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Član 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

Član 39.

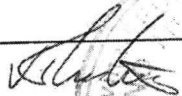
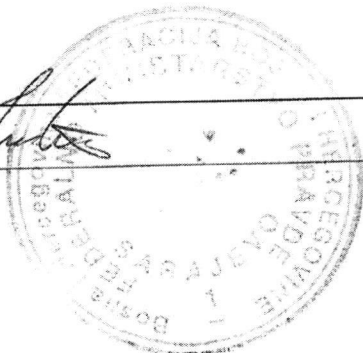
- (1) Sud može odložiti donošenje rješenja o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.
- (2) Sud će odložiti donošenje rješenja iz stava (1) ovog člana ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.
- (3) Donošenje rješenja iz st. (1) i (2) ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.
- (4) Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zlouporabe alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Član 43.

Pravomoćno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i organu nadležnom za vođenje zemljišno - knjižne evidencije.

OBRAZAC IZJAVA O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP NE

A 1. Obradivač propisa						
	KOD	NAZIV				
Razdjel	1501	Federalno ministarstvo pravde				
B 2. Osnovni podaci o prijedlogu propisa						
Vrsta propisa/akta	Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE
	Uredba	NE	Drugi akti	NE	Drugi akti planiranja	NE
Naziv propisa/akta	Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku					
C 3. Izjava o nepostojanju fiskalnih efekata predloženog propisa						
Za provođenje ovog Zakona nije potrebno izdovjiti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta FBiH.						
D 4. Pečat i potpis odgovornog lica			 	Mjesto i datum	, 18-05-2023	

	se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.
7. Da li je osiguran prevod pravnih izvora na službene jezike u upotrebi u Federaciji Bosne i Hercegovine	Da
8. Da li je propis preveden na engleski jezik?	Ne
<p>MINISTAR</p> <p><i>Vedran Kobić</i></p> <p>Potpis</p>	<p>Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije</p> <p><i>Zeljko Siladi</i></p> <p>Potpis</p>
Datum i pečat: 27.06.2023.	Datum i pečat:
	13.07.23.

IZJAVA O USKLADENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo pravde
	Naziv organizacione jedinice	Sektor pravosuda
2. Naziv propisa		
Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku		
Preliminary Draft Law on Amendments to the Law on Non-Contentious Procedure		
3. Uskladenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava VII. Pravda, sloboda i sigurnost, članak 78. Jačanje institucija i vladavine prava
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Ispunjava u potpunosti
3.3.	Razlozi za djelimično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obaveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune uskladenosti	/
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za period	/
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	/
4.3.	Rok za donošenje propisa	/
4.4.	Napomena	/
5. Uskladenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	/
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	/
5.3.	Stepen uskladenosti sa sekundarnim izvorima prava	/
5.4.	Razlozi za djelimičnu uskladenost ili neuskladenost	/
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	/
5.6.	Ostali izvori prava EU	Presuda Europskog suda za ljudska prava, aplikacije br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03.11.2015. godine, u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 33/16).
6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatovati		Ne postoje primarni niti sekundarni izvori prava koji reguliraju predmetnu materiju. Međutim, predložene izmjene i dopune su neophodne, budući da se istima implementira presuda Europskog suda za ljudska prava, ap.br. 3427/13 i dr. od 03.11.2015. godine, u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, kojom je konstatirana povreda članka 5. Konvencije za zaštitu temeljnih prava i sloboda, kojim se garantira pravo na slobodu i osobnu sigurnost. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim ako se radi o zakonitom lišenju slobode osoba radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti, o pritvaranju umobolnika, alkoholičara, ovisnika o drogi ili skitnica. Također, svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudski postupak u kojem će

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa		
Naziv prednacrt/nacrta zakona	Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku	
Datum	13.07.2023. godine	
Kontrolno područje	DA	Obrazloženje Ureda
AKTIVNOST		
Naziv prednacrt/nacrta zakona je naveden i razumljiv	DA	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača	DA	
Naveden je datum	DA	
DEFINIRANJE PROBLEMA		
Problem je jasno i sažeto objašnjen	DA	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
KONZULTACIJE		
Zainteresirane strane su jasno definirane	DA	
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen	DA	
PREDLOŽENA RJEŠENJA		
Predložena su normativna i nenormativna rješenja	DA	
Definirani su rizici predloženog rješenja	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi	DA	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima	DA	
Definirano je prijelazno razdoblje	DA	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI	DA	

OVLAŠTENA OSOBA

[Handwritten signature]

2) Objasnite zašto je izabrana opcija najpovoljnija za rješenje problema.

Odgovor: Izabrana opcija predstavlja najpovoljnije rješenje problema iz razloga što se jedino intervencijom u postojeće zakonodavstvo omogućava implementacija presude ESLJP u predmetu Hadžimjelić i drugi protiv Bosne i Hercegovine i zaštita zagarantiranog prava na slobodu i sigurnost ličnosti.

V - Utjecaj odabranog rješenja problema na gospodarstvo, društvo i okoliš

1a) Utječe li prednacrt/nacrt zakona na poslovno okruženje? Kreira li dodatna administrativna opterećenja? Utječe li na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika? Hoće li imati utjecaja na funkcioniranje tržišta i konkurenciju?

Odgovor: NE

1b) Koji su finansijski učinci prednacrt/nacrta zakona? Utječe li na operativne troškove i obavljanje poslovanja? Utječe li na priliv sredstava u javne proračune?

Odgovor: NE

2a) Utječe li na prednacrt/nacrt zakona na mogućnost zapošljavanja i tržište rada?

Odgovor: NE

2b) Tretira li prednacrt/nacrt zakona pitanje ravnopravnosti spolova? Je li osigurana socijalna uključenost i zaštita posebnih skupina? Daje li mogućnost pristupa zdravstvenoj i socijalnoj skrbi i obrazovanju?

Odgovor: NE

3) Hoće li prednacrt/nacrt zakona imati utjecaje na okoliš?

a) DA

b) NE

Objasnite:

VI - Provođenje zakona

1) Precizira li prednacrt/nacrt zakona tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način? Koja razina vlasti je mjerodavna za primjenu? Tko vrši nadzor?

Odgovor: Nacrt zakona jasno precizira tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način. U pogledu primjene propisana je nadležnost organa starateljstva, kao i ustanova socijalne zaštite, te općinskih, odnosno kantonalnih sudova putem kojih se vrši nadzor nad zakonitošću odluka o ograničavanju poslovne sposobnosti, kao i odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite.

2) Je li prednacrt/nacrt zakona usuglašen s drugim važećim propisima?

Odgovor: DA, sa Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama („Službene novine Federacije BiH“, br. 37/01, 40/02, 52/11 i 14/13).

3) Je li prijelazno razdoblje s postojećeg rješenja na novi prednacrt/nacrt zakona jasno definirano?

Odgovor: Da

- 2) Koji cilj se želi postići? U kojoj mjeri se očekuje da će prednacrt/nacrt zakona riješiti definirani problem i u kojem razdoblju?

Odgovor: Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o izvanpraničnom postupku reformira se institut oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti na način da se u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine kao novina uvodi institut ograničavanja poslovne sposobnosti. Navedeno podrazumijeva da je nadležni sud prilikom donošenja odluke o ograničavanju poslovne sposobnosti dužan taksativno odrediti radnje i poslove koje punoljetna osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću može poduzimati. Nadležni sud ima ovlaštenje odrediti smještaj osobe sa ograničenom poslovnom sposobnošću u ustanovu socijalne zaštite, ukoliko psihofizičko stanje osobe zahtjeva takav tretman. Ključna novina koja se uvodi u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine jeste da osoba ne može biti smještena u ustanovu socijalne zaštite, bez da je u ovaj postupak uključen nadležni sud, uz obavezu periodičnog preispitivanja odluke o ograničavanju poslovne sposobnosti, kao i odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite. Sa danom stupanja na snagu Zakona otklonit će se nedostaci u važećim propisima, koji su rezultirali protupravnim lišenjem slobode osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću, odnosno povredom članka 5. Konvencije.

- 3) Navedite sve subjekte (ministarstva, uprave, upravne organizacije, organizacije civilnog društva, itd.) koji će izravno primjenjivati i na koje se izravno odnosi prednacrt/nacrt zakona.

Odgovor: Nadležni organi starateljstva, ustanove socijalne zaštite nadležne za smještaj osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću, kao i općinski i kantonalni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III - Proces konzultacija

- 1) Navedite sve subjekte s kojima ste se konzultirali i način na koji ste vršili konzultacije (javna rasprava, pisani komentari, itd.)
- 2) Koji su rezultati konzultacija i da li su utjecali na sadržaj novog zakona?

Odgovor: Konzultacije su izvršene sa Odjelom Vijeća Europe za izvršenje presuda Europskog suda za ljudska prava u Strazburu, prilikom kojih konzultacija su predložene izmjene i dopune Zakona o izvanpraničnom postupku ocijenjene pozitivnim.

IV - Alternativna rješenja – identifikacija opcija

- 1) Navedite opcije koje ste razmatrali, a kojima se može riješiti definirani problem i ostvariti cilj. Kratko opišite rezultate analize svake od tih opcija.

Normativno rješenje: Predmetni zakon ima za cilj implementaciju presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine na način da se uvodi institut ograničavanja poslovne sposobnosti, umjesto instituta oduzimanja poslovne sposobnosti. Ova presuda ne ostavlja prostor za drugačija zakonska rješenja, budući da je istom utvrđeno da dosadašnji institut oduzimanja poslovne sposobnosti dovodi do kršenja članka 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na zagwarantirano pravo na slobodu i sigurnost ličnosti.

Nonormativno rješenje: Razmatrana je opcija „ne poduzimati ništa“. Međutim, neprovođenjem presude Europskog suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, nastavio bi se kontinuitet dosadašnje prakse smještaja u ustanove socijalne zaštite koja, po ocjeni Europskog suda za ljudska prava, predstavlja protupravno lišavanje slobode osoba sa ograničenom ili oduzetom poslovnom sposobnošću u pripadajuću ustanovu i time kršenje članka 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SKRAĆENE PROCJENE UTJECAJA PROPISA

Naziv aktivnosti	Izrada Prednacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku
Naziv prednacrtu/nacrtu zakona	Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku
Datum	27.06.2023.
Obrađivač	Federalno ministarstvo pravde
I - Uskladenost prednacrtu/nacrtu zakona sa strateškim dokumentima i Programom rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije	
Je li prednacrt/nacrt zakona sukladan strateškim dokumentima i programu rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije? Odgovor: NE	
Je li prednacrt/nacrt zakona povezan za druge važeće propise ili ima učinak na druge važeće propise? Ako DA, navedite koje: NE	
II - Ocjena trenutnog stanja i ciljevi koji se žele postići prednacrtom/nacrtom zakona	
1) Koji je osnovni problem? Zašto postojeće stanje nije zadovoljavajuće? Odgovor: Europski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03. studenog 2015. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 33/16), donio je presudu kojom je utvrdio povredu prava aplikanata iz članka 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, te je naložio izvršenje kako individualnih tako i generalnih mjera po presudi Suda, a radi sprječavanja daljnjeg kršenja istog prava u budućnosti. Aplikaciju su podnijele osobe koje su stavljene pod skrbništvo zbog dijagnosticirane kronične psihičke bolesti, a zatim smještene u ustanovu za socijalno zbrinjavanje na osnovu rješenja centra za socijalni rad, a da postupku donošenja odluke o smještaju nije sudjelovao nadležni sud. Aplikanti su ranije dobili odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kojima je utvrđena povreda članka II/3 d Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 1 e. stavak 4. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (povreda prava na slobodu i sigurnost ličnosti), a u svezi s njihovim zadržavanjem u JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica — Drin u Fojnici. Osim navedenih aplikanata, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio više odluka po podnesenim apelacijama osoba s duševnim smetnjama smještenih u ustanove socijalne zaštite, a u kojima utvrđuju iste povrede Ustava BiH i Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Cilj Zakona je implementacija presude ESLJP u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. studenog 2015. godine, u svrhu omogućavanja zadovoljavajuće razine zaštite prava na slobodu i osobnu sigurnost, a koje pravo je zagarantirano Konvencijom.	